

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ ВОС-
ПУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
3 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
10 еран. у влату, на по године
10 еран. у влату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштом
уштомом непосредно админис-
трацији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, а коме је наручије, г.
Перу Рамановићу, к. и. аген-
ту у Котор. Доноси се плаћу
уредништву. Рукописи се не вра-
ћају.За огласе плаћа се: за сваку
рјеч или за број од пет рјеч-
а по 2 новчића за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— У понедељник, поводом ро-
ђен-дана Њ. В. Краља Едварда VII,
инглески отправник послова г. Шип-
ле примао је честитања. Од стране
Њ. Кр. В. Господара честитао је г. А.
Радовић маршал Двора, а од стране
књажевске владе честитао је г. вој-
вода Гавро Вуковић, наш министар
иностраних дјела, са својим секретар-
ом г. Илијом Вулетичем. За врије-
ме честитања наша војена музика
свирала је пред станом г. Шиплеа.

— У уторник, поводом рођен-
дана Њ. В. Краља Виктора Еману-
ила III, г. Влати, изванредни по-
сланик и опуномоћени министар ита-
лијански, примао је честитања у
своје стану. Од стране Њ. Кр. В.
Господара честитао је г. А. Радовић
маршал Двора, а од стране наше вла-
де честитао је наш министар иностра-
них дјела г. војвода Г. Вуковић са
својим секретаром, г. Илијом Вуле-
тићем. Пред краљевском италијан-
ском легацијом свирала је војена му-
зика за вријеме примања.

— Г. Коломан плем. Книна, но-
воименовани аустро-угарски вице-
консул при овдјешњој аустро-угар-
ској дипломатској мисији, стигао је
на своје мјесто

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 1 новембра.

Краљ румуњски ових дана био
је у Ручуку свечано дочекан Кња-
вом бугарским, с којим је посетио
славну Плевну, гдје је навад четврт
вијека положен темељ дамашњој Бу-
гарској, удруженим оружјем руско-
румунским а под личној командом
самог Краља Карла. Одмах после је
Шипчанских свечаности, гдје се овако
прославила двајесте годишњице
ослобођења Бугарске, без учешћа
Румуњске, аиста је она посјета ру-
муњског Краља у Бугарској утјешни
знак на небу Балканскоме, особито
кад се уму у обзир прошли затег-
нути румуњско-бугарски односи.

Румуњска, најнапреднија држава
међу Балканским, које скопчава са
покровитељском свих њих, Русијом,
крив ове двадесет и пет година, с
равногласном или без равнотеже, је
стала удаљена од овог природног
система, и примицала се тројноме
савезу, који је у Румуњској већ гле-
дао своју предстражу. С тога гле-
дашта састајак румуњског и бугар-
ског Владоца и њихових доглавника
на бојишту, на ком је румуњски
народ краљу својих синова запеча-
тио своју заједницу вјере и историје
са осталим балканским народима и са
општим њиховим заштитником рус-
ким народом, још више значај до-
бива, особито у овоме часу.

Петроградско „Н. Време“ тим
поводом пише: „Тек извад неколико
дана без икакве видљиве узрока
авбиле су на површину неке подроб-
ности војене конвенције аустро-румун-
ске, које се веома близу тичу Русије.
Такво безбрижно откривање у пи-
тањима, која се пажљиво увијају
тајношћу, обично значе почетак свр-

петка једне или друге политичке
комбинације. Да ли се у таквој ста-
дији налазе односи Румуњске према
тројном савезу? У сваком случају
не подлежи сумњи, да у Букаресту
почињу увијати неудобство оне уса-
мљености, у којој се осјетила румуњ-
ска иза Трансилванских Алпа. За
вријеме Шипчанских свечаности, на
које Румуњска није била позвана,
отуђеност од православно-словенског
свијета, тако блискога по духу и
животним интересима, морала се осо-
бито тешко одавати у самосвијести
румунског народа. Сада Краљ Карло
иде да посети бугарског Књаза,
ком дугује двије посјете, а на зна-
менитом бојишту код Плевне хоће
да прошлост спомене. Треба поздрав-
ити ово путовање румуњског Кра-
ља као значајни симбол румуњског
политичког живота, и ако би било
прерано већ сада изводити отуда ма
какве конкретне закључке. Румуњска
је далеко зашла на свом усамљеном
путу, њеном судбом располажу људи
и сувапе туђа њеним правим ин-
тересима, да би се могло рачунати
на брз поврат на прави пут. Ипак
се треба надати, да ће равнотак до-
гађаја мало по мало обучити нашу
сусјетку, и да није далеко вријеме,
кад ће се она убједити, колико су
тешке жртве, на које се она обавезала
тројном савезу, а како су оне ува-
људне. Пита се, зашто Румуњска
мора сносити тешке војне обавезе
у корист Берлина, Беча и Будапеш-
те? Одиста њој на истоку нико не
пријети. За што увимати на себе
риск рата на два фронта с Русијом
и Бугарском, ризик рата, који у слу-
чају неуспјеха како може довести до
веома плачевних посљедица, а у
случају најор бнијег успјеха не може
дати никаквих поузданих тековина?
Искуство кратковременог владања у
Бесарабији имало је убједити Румуњ-
ску, да јој на овој страни Јевропа
не може помоћи у смислу поузданог
раширења граница. Осим тога, ако
је говорити о плановима будућности,
то велико-румунска мисао чека своје
остварење, као што се зна, не на
истоку него на западу... Значи, да
здрави разум мора показати Румуњ-
њима, да они не служе својим инте-
ресима“.

Петроградске „Новости“, пово-
дом изјаве бугарског министра Да-
нева у народном сабрању, да су све
велесиле сагласне, да траже оствар-
ење реформа у Македонији, осим
једне, веле: „Нема сумње, да је та
велесила — Њемачка. Одавна је про-
шло пријеме, кад је покојни Бисмарк
изговорио ону фразу о кости поме-
ранског војника и тврдио, да Ње-
мачка нема посла у Турској. Сада
источно питање заузима прво мјесто
у системи ъемачке дипломатије, и
под Царем Вилхелмом II правац ъе-
мачке политике довољно је јасан. У
свим главним фазама источног пи-
тања (критско питање, јерменско,
грчко-турски рат, нереди у Старој
Србији и т. д.) ъемачка влада не
само се држала најстрожијег неутра-
литета него је и јавно подржавала
Турску. Играјући улогу искреног
и великодушног пријатеља Турске,
њемачка је влада од ње изнуђавала
разне уступке у корист ъемачких
поданика у њеним границама, у ко-
рист ъемачке трговине и индустри-

је. То се може осудити у моралном
обзиру, али са гледишта политич-
ких интереса Њемачкој се нема што
приговорити. Нека се остале државе
мијешају у турске послове у корист
њемаких Грка, Срба и Бугара, а
Њемачка ће се држати разумног его-
изма, који ће јој обезбједити интере-
се на Истоку. Те се политике Ње-
мачка држи и у македонском питању.
То потврђује и један факт ско-
рашњи. Назад три недјеље дошао
је у Варну један ъемачки па-
раброд с ъемачким туристима. Мјесе
бугарске власти лијепо су
дочекале ъемачке путнике. Цар
Вилхелм је одма захвалио Књазу
Фердинанду, који је Цару одма од-
говорио. У царској депеши ъемачка
штампа надоврела је поштрине ко-
ректне политике Бугарске у маке-
донском питању. У сваком случају
овај куриозни епизод најбоље карак-
терише ъемачку политику у источ-
ном питању уопште а особито у ма-
кедонском. Само собом се равнумје,
да као у критском и јерменском
питању, тако и у македонском, ъе-
мачко туркофилство стоји на пут
увађању реформа у турским про-
винцијама. Порта то зна прелијепо,
па се односи философски према пре-
ставкама других држава. Али се
надано, да држање Њемачке неће
омести остале велике силе, да одрже
код Порте примјену берлинског трак-
тата, те да ће тим једном стати на
пут жалосним догађајима на Бал-
канском полуострву“.

ИНГЛЕСКА И РУСИЈА

Лондонски мјесечни журнал „Natio-
nal Review“ у новембарској свесци тражи
радикалну промјену инглеске међународне
политике. Инглеска треба да се одаљи од
Њемачке па да се приближи француско-
руској савезу, јер су се Инглези разотарали
у ъемачку искреност. Ако се Њемачка није
мијешала у англо-бурски рат, то је за то,
што се још не осјећа доста јаким, да спо-
ри Инглези њихово првенство по мору.
По ријечима лондонског знаменитог жур-
нала, Цар Вилхелм води хотимце непри-
јатељску политику против Инглеске, па
наводи ријечи, које је Цар говорио у
Хамбургу једној депутацији, која је тра-
жила интервенцију у англо-бурски рат.
Цар Вилхелм јој је измјењу осталога одго-
ворио: „Прве осам година мога царевања
ја сам тражио и молио вас, да ми дате мо-
гућност, да умножим бродовље. То ми се
упорно одрицало. Да су мији захтјеви та-
да били испуњени, положај ствари сад би
био сасвим други. Ми бисмо могли покрену-
ти нашу трговину напријед и утврдити
наш утицај по мору.“ Другим ријечима:
„Ми бисмо могли подржати Буре.“ „N. R.“
наводи и ријечи које национал либерала
Басермана, који је рекао, док Њемачка не
умножи своје бродовље, треба да се држи
непријатељске политике према Инглеској.
Њемачка врши намећу Инглеске и
Русије улогу „агента-провокатера“. Зава-
ђајући ове двије државе међусобно, Ње-
мачка отуд извлачи велике користи. У са-
мој ствари Њемци једнако мразе и Русе и
Инглезе. „Рат англо-турски то је омије-
на машта већине Њемаца. По њиховим
мњењу, овај рат имао би уништити обје
државе или их бар ослабити.“

С ових и многих других узрока
Инглеска мора напустити германофилску
политику. Интерес Инглеске захтијева да
се она приближи Русији и Француској, а
германофилска политика онемогућава, да се
уклоне вјековни неспоразуми између Ин-
глеске и Русије. „Њека од ових неспора-
ума — наставља „N. R.“ — могли би би-
ти при доброј вољи и здравом разуму ук-
љонени. Наши односи с двојним савезом
биће затегнути све док наши одговорни по-
литичари буду одити за Њемачком и по-
државати ъемачке интриге у Турској, ъе-

мачке планове у Малој Азији и ъемачку
политику у Персијском Заливу.

Зближење је са руско-француским са-
везом у интересу Инглеске и ако се узме
у обзир питање о Дарданелима. За Ингле-
ску није важно, ко чува Дарданеле — Ру-
сија или Турска Инглеска флота јача је
од руске, и за то Русија не може поколе-
бати својим присуством у Дарданелима
инглеског господства на Средоземном Мору.
Што не да Инглеској да задовољи Русији
у дарданелском питању? Њемачка интрига!
Лондонски журнал овако излаже исто-
рију заузећа Порт Артура од стране Руса:
је: Њемачка заузела је Кјоа-Чау, увје-
ривши Инглеску, да јој је тај корак одо-
брила Русија, а Русију је увјерила, да то
чини у споразуму са Инглеском. Затим
је Њемачка потакла Русију да заузме
Порт Артур, а Инглеску је наговарала да
узме тај руски корак као изазивање про-
тив Инглеске. То ће се исто абити и у
Персијском Заливу, ако Инглеска допусти
Њемачкој да доведе Багдадску жељезницу
до Ковента. Утврдивши се на Персијском
Заливу, сама Њемачка допустиће Русији
да и она ту дође. Инглеска ће с тога мно-
го паметније учинити, ако се у својој пер-
сијској политици приближи Русији. Боље
је да Русија добије луку у Персијском
заливу од Инглеске неголи од Њемачке.

Докававши „N. R.“ да је зближење
са руско-француским савезом корисно за
Инглеску, пита, да ли је оно корисно и
за Русију и Француску? На одговара:
Инглеска је велика сила, чије је пријате-
лство корисно сваком. Особито је примам-
љива перспектива инглеског пријатељства,
од кад је Инглеска закључила савез са
Јапоном. Њемачка је радила да уђе у тај
савез али Инглеска, имајући у виду Ње-
мачко лукавство, отклонила је тај предлог.
Друга је ствар француско-руски савез.
Французи и Руси могу извући из прија-
тељства инглеског и јапонског велике ко-
рист. „Кључ инглеске политике на дале-
ком истоку јест пријатељски споразум и
заједничко дјеловање са Јапоном, али то
не смета Инглеској поступати у Манџури-
ји и Кореји по начелима угодним како у
Петрограду, тако и у Токију“ — тако за-
вршује лондонски журнал, који постојано
ради на зближавању између Инглеске и
Русије, што би једино обезбједило мирод-
но рјешење свих балканских питања.

ИНГЛЕСКИ РУСОФОБИ О РУСИЈИ.

Читајући у књизи г. Нормана по-
хвалу руској управи по азијатским рус-
ким покрајинама, ја сам — пише лондон-
ски дописник „Н. Време“ — по каткад
морао двоумити, да ли се не заноси овај
наш пријатељ, или не тежили он тим
приказивањем задовољства Азијата под
руском управом да склопи своје хумани-
тарне пријатеље у својој отаџбини у ко-
рист англо-руског зближења, које он тако
рјетичко проповиједа. За тим, видјевши у
„Тајмеу“ дуго писмо г. Морисона, пекин-
ског кореспондента овог листа, који се
тек повратио из Манџурије, ја сам про-
мислио: овај неће тако хвалити нашу
управу, него ће раструбити све истинске
као привидне наше mane. По како сам се
изненадио, кад сам видјо, да овај познати
русофоб, прогутавши у ној два мјесеца,
хвали све што су тамо Руси учинили још
више него ли Норман што је видио у
Туркестану и на Кавказу.

Овој хвали не може се неајеровати,
јер она потијече и нехотице, као кроз шкри-
цу зуба, само да престави ново и грђе
лукавство Руса, који су знали учинити
своје присуство у Манџурији корисним и
пријатним њеном становништву. Морисон
признаје, да Руси нацупштају тај крај по
уговору, али увјерава, да се они удаљују
из градова само да се зауставе по жељез-
ничким станицама, или по руским „кон-
песјама“, гдје су већ пограђене сходне
казерме. Ове су концепције праве вароши,
са руским становништвом, које су се по-
дигле с американском брзином, и већ су
снабјевене водом и електричним освје-
тањем. У Харбину има до девет хиљада
становника, у том броју много руских жева
и дјеце. По варошима су основане баште
и читаонице. Поредак у војени је одли-
чан; послје рата војници највише чинади
никакве штете становништву. Особито офи-
цари лијепо се понашају са урођеницима.

Туда су милиони потрошени, што је подигло народно добростање и опште задовољство са руском окупацијом. „Никада — вели русофоб — Манџурија није знала прије таквог добростања!“ На једној станици стоје по 22 локомотиве, руски пароброди по свим ријекама. Руски дућани, руске фабрике, руски домаћи живот. Сва линија жељезничка, и ако није сасвим довршена, опет је отворена саобраћају. До сада су три вљика на дан, али ће их бити и по десет. Дописник је увјерен, да ће Русија последије евакуације владати чвршће у Манџурији, него ли сада. Он у свему томе види опасност за Инглеску и предлаже ред мјера потребних: установу инглеског консулата у Мукдену, стојанку ратног брода инглеског у Њучуангу и т. д.

„Тајмс“ пропраћа дугим чланком овај извјештај, па вели: „Русија умије управљати народима као стари Рим и може се понесити плодима свога владања.“ „Тајмс“ је потпуно одијени овај извјештај и узнемирио се. Инглеска ће се уздржати од сваког мијешања и само чувати своја права у Манџурији као по цијелом Китају. Само треба да Инглеска не штети новац на успостављање равнотеже у Китају у цијели опирања руским наміјерама. Ова „Тајмс“ примједба изгледа компична. Као да нам хоће рећи: док смо ми мислили да ћате тлачењем и робљењем становништва изазвати устанак, то смо вас могли још трпјети; али пошто ви уводите добростање и задовољство народно, то не можемо подносити, него ћемо мутити колико можемо.

Али не узнемирују Инглеску само вјести из Манџурије, него и из Персије, куда је допутовао „Тајмс“ изванредни дописник преко Русије. Он је веома удобно путовао, јер је руска политика отворила брз и лак саобраћај са Персијом, тако да пошта долази из Лондона до Техерана у дванаест дана. Ту се са усхићењем говори о Баку; овај град изгледа дописнику најјевропејскијим у Русији последије Петрограда, Варшаве и Одесе. Он је ту нашао сасвим „американску“ радност. Предавак из Русије у Персију, он говори, то је предавак из Америке у средину Азије. Једини је спас „руски“ пут од Решта до Техерана, гдје све говори о моћи Русије. Тим путем путују руски персијски Коваци, једина права војна сила у Персији. Дописник се диви Русији и тражи против ње отпора.

Ово признање инглеских русофоба мора у неколико умирити оне, који се боје невгода и опасности, које пријете Русији на Босфору и у Малој Азији. Треба се уздати у Бога и вјеровати у будућност Русије.

Тако завршује лондонски дописник петроградског листа:

О УСТАНКУ У МАКЕДОНИЈИ.

„Петроградске Вједомости“ доносе писмо са македонске границе од свог позна-

ЛИСТАК.

САВРЕМЕНИ МАЋАРИЗАМ У ПЕРСПЕКТИВИ УГРО-СЛОВЕНСКЕ ИСТОРИЈЕ И ЖИВОТА.

Од А. Будиловића
(Наставник)

V.

То потпуно потврђују и факти угарске историје, у пркос врло слабог научног проучења питања о културној узајамности словенско-мађарској током цијела ове историје. Тако ми знамо, да су још при животу словенских Првоучитеља Мађари у два пут долазили с њима у додир: приликом у Криму, за вријеме хозарске мисије свете Браће, а други пут — доцније, на нпажем Дунаву, мало прије сирти св. Методија. Оба пута су Мађари са благоговјењем слушали поуку словенских Апостола и препоручивали су се њиховим молитвама. Није чудно, што Мађари, заузевши кашње тисо дунавску долину, доста брзо уђоше у црквену организацију, наслијеђену од велико-моравске државе, те примише хришћанство у облику грчко-словенске цркве. Тек последије св. Стефана, који се по словенском предању „преставио у благочестивој вјери, отишавши с миром у царство небесно“, постепено се уселио уплив латинско-немачке цркве у Угарској. Али ипак и у XI и XII вијеку на снагом кораку у Угарској виде се трагови грчко-словенске цркве, која је доцније при Анжуанцима. Јагелонима, Хабзбурзима, била истиснута црквом латинско-немачком, путем развојених црквених унија. Ипак и данас још мађарски се сељаци са благоговјењем односе према „старој вјери“ (ó hit) и врше завјете по њеним црквама у случају опасне болести или у другим тежким приликама.

Истина, у средини мађарске интелигенције ми не у ријетко срџајемо и врло поширијањем понашање према „старој вјери“, али томе нијесу узор народни погледи и мађарска предања, него нови

тог софијског дописника М. Јуркевића, који је одно да лично обиђе оне окупационе македонске, одакле бугарски листови доносе противурјечне извјештаје, да на лицу мјеста види прави положај ствари, особито у Цумајској кази, гдје су се скоро борили устани са турском војском. „На бугарској граници — ту читам — мјештани су ме молили, да с њима пођем по горама да видим лично несрећну пребјеглу нејач из разорених села Цумајске казе; тако сам морао пет дана одити уздуж границе између Рилских и Осеновских гора с бугарске стране и Перим Планине с македонске. Тим путем срџајем сам поједине групе жена и дјеце, босих, олртих, са покојом старицом или старцем. Они су ми с плачем казивали своје јаде; малу голу дјецу жене су носиле у костретним врећама на леђима; показивали су ми одрасле дјевојчице, које су сузама и стидом причале поднесена силовања, извршена над њима турским војницима. Ја сам набројао од Кинстевилских села до Дунишког среза око 200 душа тих жена и дјеце: све је то ишло разасуто у групама, не знајући ни куда иду, ни за што иду: бјежали су од паничког страха, и само им је требало знати, да су Турци далеко од њих; иза ових жена налазио сам путем дјеце, која су изнемогла од бјежања и с тупим погледом око себе се обазирали, дознајући матере. Не моћићи им помоћи, бјежао сам даље, али нијесам се могао ослободити од тог ужасног привора, јер сам путем срџајем друге групе жена и дјеце. Осим ових, како су ми казивале мјесне селске власти, у Рилским горама било се већ сакупило у „Бјелчици“ и „Фекир-Тепе“ преко 300 жена и дјеце; али о томе у другом писму, ако допрем до њих. У селу Кечерини дочекали су ме Бугари с раширеним рукама, казјући ми ужасе у сусједном турском округу...“ Починувши мало, кренуо је даље, у Цумај; на граници срџај га је потпурич Таксим-бег, на дрвеном мосту преко Рилске ријеке. Ту је двоспратна аграда, у којој је чета нивама. Дописника нијесу даље пуштали, док не дође допуштење из Цариграда, те се тако опет вратио у Кечерини. Услед тога послао је у Петроград следећи телеграм: „Пропутовао сам између Перинских и Рилских гора. Пламен пожара расјетљује ноћи. Горе села и шуме по горама према Рилу; 500 жена и дјеце без хлеба и без хаљина; срџај сам на десетке рањених и болесних устапа помоћи ни од куд. Срцем вичем: помогните људима ако нећете Македонцима“.

Познати сатрудник петроградског „Н. Времена“ под псеудонимом „Нестор“, који је у прошле године и ове путовао по Балканском полуострву, те га познајемо као несумњива пријатеља српскога народа, одговарајући цариградском дописнику истог листа, који оптужује македонски комитет, што се обраће западу за помоћ, последије кратког увода, вели: „Нема сумња, учешће Јевропе годило би вођама македонског коми-

уцливи, који се шире из Аустрије и из Пољске, а највише од стране мађарских масона и јепреја, који данас састављају алатну примјесу у мађарској интелигенцији. Ипак и у тој средини нећу ни иницијал попушај, да се образује из уније свих грчко-словенских цркава особито мађарска или угарска црква, на слику галиканске у Француској. То се дјелом и остварива унађањем, на прилику, мађарскога језика мјесто црквено-словенскога у богослужењу неких унијотских цркава на горњој Тиси, Бодрого, у пркос папине забране, који се боји прецедента за унађање мађарског језика мјесто латинскога у богослужењу и католика угарских. Па и најновији црквено-државни закони угарски, који су пружили могућност угарским католицима и калвинистима прелазити и у јеврејство, говоре о потпуном поразу у данашњој Угарској мисли Паваниа, Карафе и Колониа, који су у XVII вијеку мислили у Угарској утврдити католичанство на развалинама не само протестанскога него и свих осталих вјероисповиједања хришћанских, па и нехришћанских, у том броју и зајетнога о hita.

У том односу мађарско друштво има сада беспорно преимћство не само испред Пољака, него и испред Чеха и Словенаца, међу којима идеја папизма често је претежнија од народне крности и од самог инстинкта народне самообране. Наравно, данас је православље у очима мађарске владе и мађарских друштва ниже од свих осталих хришћанских па и нехришћанских вјероисповиједања; али је томе узрок више у државним и племенским негодн у вјероисповиједним приликама угарског живота.

VI.

У области државних односа Угарска не само у Арпадовски период, него и последије при Лудвику Великом, Хунадијевцима и Јагелонима, налазила се у најтежњој и непрекидној узајамности са насљедством великоморавске државе и сусједним словенским народима. Ово, што се навлаже у неколико легендарно конституцијом св.

тети и можда већем дијелу македонске интелигенције. Одишта ова интелигенција или тачније интелигентни македонски прелетаријат, који препуна Бугарску, престао је подлагати све своје наде на Русију (о простом народу, који као и прије дубоку вјеру има у Русију, ја овдје не говорим). То је жалосно, али је то факт, који не треба да побуђује злобу, него треба о њему добро промислити. Уђите у положај тако зване македонске интелигенције. Она је узрасла и васпитала се у прогонству: у Бугарској, Русији, Швајцарској, Паризу и т. д. Она је отргнута од своје земље, јер тек се врати дома Македонац, образовани у иностранству, чека га турска тамница са азијатским ужасима. Међу тим ови македонски изгнанници свезани су стотинама непрекидних веза са својом отаџбином. Њима су тамо остали родитељи, браћа, сестре, пријатељи из дјетињства, и цео народ рођени, избавити ког из турског јарма саставља задатак њихова живота. На развој, васпитани Македонци у интервенству хиљаду пута више осјећају оне муке које преживљују њихови ближњи у Турској; наравно, да нема ове интелигенције, словенска раја подносила би своје очајно стање с већом покрсношћу. М же се рећи слободно, да је Македонија сасвим ограђена од Јевропе каквим кијајским зидом, била би мирнија и мање би нам досађивала. Рећемо отворено: нијесу само турска звијерства узрок постојаних бува у Македонији, него и македонска интелигенција прекогранична. Негадовати с тога, што се несрећна македонска раја дала завести својим интелигентним пролетеријатом, који узнемирује дипломате, било би сивијешно и глупо. Ова се интелигенција појавила с тога у Македонцима, што они живе у сусједним слободним и једнокрвним државама. У том страном сусједству, у том факту, што у слободној Јевропи постоји земља бесправних робова, сва је ненормалност положаја. Повратимо се расположењу македонске интелигенције, коју осећују, да намијера мимо Русије изазвати интелигенцију Јевропе у Македонију. О томе сам говорио назад годину дана у Софији са председником Македонског комитета Михаиловским, који сада иде да обиђе Јевропу, да обрати њену пажњу милостију на Македонију. Говорио сам и с другим македонским политичарима и корпио их са њихове недокољне постојаности у словенским убјеђењима.

— Преставите себи — они су ми одговарали — да на вашим очима даје вапег брата, намичући му конопца на врат. Ви хоћете да полетите на равнобијача, али вам пријатељи не даду, позивају се на ваш разум, и показују небројне але посљедице од нашег мијешања за све човјечанство, јер ће бити нарушен мир и увијеђено божанство данашњих дипломата — status quo!... Чудновато је схваћање то удржавање status quo! Оно се састоји у подухватитијом комитици на шииј несрећне жртве. Тој жртви је свечано обезбјеђена потпуна безопасност назад четврт вијека и равноправ-

Стефана, основаном на жупанијама, широким развију вјеконих уставова, децентрализацији управе и федерацији племенској ове полиглоте цјелине — зачело се не у глави овог знаменитог владатеља, нити је повајљено из Германије, него је остало у насљедство од велико-моравске државе. За то је и прешло у мађарски језик из словенскога толико мноштво термина државног живота, као: краљ (kiraly), жупан (ispán), књаз (kenéz), двор, придворни (udvar, udvarnok), столник (astalnok, talnok), товарник (tarnok), војвода (vajda), пристав (pristaldu), слуга (szolga), стража (strazsa) и т. д. Такође се изражава у мноштву словенских мјестних називања, која су прешла у мађарски језик, наприлику, Пешт, Пећ (Pécs, пет цркава, Tűnfürken) Витеград, Серенч, Блатно и т. д.

Наравно, кашње, од XII и XIII вијека све су јаче са папизмом и германизмом, продирале политичке и социјалне установе феудалног запада са постепеним растом магната и племетства и подтињавање сељака у ропство: али честе сељачке буне у старој Угарској доказују, да у њима становништва нијесу умирала начела старословенског склада друштвеног и народног живота.

Међународни односи старе Угарске нијесу се разликовали од сусједних словенских страна. Исте бесконачне војне с Њемцима, само је у борби Премисла Отокара II Чешкога са Рудолфом Хабзбуршким угарски краљ Владислав IV помагао овом посљедњем (п. 1278), тим је и доприлио будућој величини Хабзбуршког дома. Наравно, ово је била крупна погрјешка, али зар није исту учинио и исти Премисл II, када је помагао немачком ордену у рату с пруским Литовцима и између осталог основао град Кенигсберг (1255), који је послужило као једна од главних тврђава балтијског германизма у рату с Ливцима, Пољацима и другим народима грчко-словенске системе? А доцније није ли поконио то исто Јован Собјески под Бечом, а Александар I при ослобођењу Њемаца од Наполеона I? Да и Цар Никола I за вријеме

ност с оним, који га сада на губилиште води. Реформе берлинског трактата нијесу извршене и оне с тога нијесу status quo А нашега брата даве, и вас држе за руке, а говоре: „причекај, драги, све ће се с арменом само собом поправити.“ Зар ви тада нећете помоћи љавола у помоћ позвати? Ми, бугарски македонци, викаћемо на све грло, еда нам се когод одзове. Нека нам помогне Инглеска, па било и Аустрија и Њемачка: ми знамо да оне без своје користи неће ништа за нас учинити. Али само нека нас оне спасу од конопца, који нас дави, па ће се већ видјети, како ћемо се с њима разрачунати...

Признаћете, да је ово логично, надовлађа Нестор. Нас узнемирује појава инглеског бродовља пред Солунсм, и то као и при позив из инглеског парламента управљен на турско милосрђе, али то Македонци ми мало не узнемирује, јер је њима сасвим све исто, да ли ће их доћи спасти Руси, Инглези, или Јпанци, само да их спасу, а последије ће се видјети!

Њижевност, умјетност и просвјета.

Александар Аполониовић Мајков

У Москви је довршио своје благословени живот и 20 октобра сахрањен био у Покровском манастиру један велики пријатељ српскога народа учени Руо, А. А. Мајков.

Ко се иоле занимао историјом српскога народа, томе је познато име Мајкова, јер је он написао ту историју, најбољу што је до данас имамо. На њој се данашња српскога народ, тако раздробљеног вјерским и политичким приликама, напаше духом јединства народнога, и свесрпском самосвијешћу кријенише; из ње је руски народ и читаво Словенство, као са поузданог извора прило знање, сабрано трудом Мајкова по грчким и латинским до најновијих страних и домаћих њига, о прошлости српскога народа, о дјелима и својствима његовим.

Мајков је свој труд посветио „Историји Српскога Језика“, које је дјело издао 1857, а као увод томе своје дјело написао је „Историју Српскога Народа“, која почиње од Немање, па слиједи до крајњег расула српског државног живота — у три дијела: I Србија, II Босна, III Дубровник. Наравно ту је Мајков алатних страница написао о Зети и доцнијој њеној насљедници Црној Гори. „Што се основа Цетињска митрополија и што се Зећани склањаше у горњу Зету или Црну Гору, то је најважнији догађај у животу оног дијела српскога народа, којему би суђено без прекида за цијелих неколико вјекова хранили српску самосталност. Од тад почиње ново вријеме у животу црногорских Природа, вјера и непримјенисти дух народни у слову учинише те се шака људи показа, да јоје најнеким војскама не могаше у најојачајје доба своје славе и силе досадити они, који

кримског рата срањивао је себе са Савјеским због спасења Аустрије г. 1849 „која је кашње свијет задивила својом неблагодарношћу“, по оној вјерци грофи Буол-Шауенштајна, ма да се може и ближе одијелити лаца тадашња угарска кампања.

У сваком случају, на грчко-словенском западу — нико осим хуситских Чеха — није бранио своју државну независност од Њемаца с таквим упорством и одушевљењем као Угарска. Када су њезине солстичне силе постале недовољне у одбијању напора са стране Германске царевине, у којој за вријеме Карла V није сунце зашло, тада су угарски државници, као Запоља, Бочкај, Ботлен, Текели, Ракоци, Зрински, Франкопан и т. д. претстављали признати покровитељство Турске, која се сматрала мање опасном за културне битне основе, него ли царевина Хабзбурговаца. Концем XVIII вијека, када су се под упливом дијелом француске филеје и револуције, дијелом германизационих експеримената Марије Терезије, Јозефа II, Фридриха II, особито услед ослабљена Турске и подизања Русије при Екатерини II, почели будити западни и јужни Словени са неким другим народима грчко-словенског свијета, тада су се и угарски народи отресли вјеконног сна, а међу њима с највећом енергијом Мађари. Ако ови народи ни до сада нијесу доистини ма ни такав степен држање независности, којом се могу похвалити неки народи грчко-словенског југозапада, као Срби у Црној Гори и у Србији, Бугари, Грци, Румуни, томе су узрок неке крајности мађарског препопада, о којима ћемо ниже говорити. Али ипак неће одрицати, да су добитци германизма у току XIX вијека много знатнији на племенском пољу народности пољске, чехоморавске, словеначке, него ли на зајетјим за Германију још од Карла Великог равницама старе Паноније и данашње Угарске.

(Наставља се.)

— 108 —

освојише Азију и Јевропу. Пусте камене вјасине с мрачним шумама, пећинама и гудурама, са страшним ногоступима мјесто путова, у један пут се населише, добивши око сто хиљада душа, које утекоше од убиства и пустоши, што чинише Турци доље испод планина. Ваљало је имати много живе моралне силе, да би се човек прихватио недостатку свега што је животу угодно, да би се населио на годе стијене и предао живот свој лијежама земље наносене прегрштима на камење. Овом се чуду може човек дочути само онда, кад народу ана историју и какав је од природе. Зета је од почетка свога била више ила мање самостална, јер је једнако била особина Немањина, гдје је живјело особито силно властоштво, гдје је живјела далеко од власти као у другој земљи родбина владалачког дома. С тога је била уједињена, а то је опет не само није удаљавало од постова цијеле Србије него је још чинило те је много могла на српском двору. Осјећајући своју сплу Зета по јединству вјере и народности држаше себе да је нераздјелни члан Србије. Све је то водило к разлазној срећи Кад Србија падаше од удараца турског мача, Зета одвојена будући и небузета општим кваром, храњаше у снима редовима својега народа силе живе, и кад дође невоља, још боље позна и процијени благо православне вјере и народне самосталности. Ради свих ниших добара народу њевину није било ништа промијенити користан али опасан стана на некористан али безопасан. Прелазећи природи у заклон, Црногорци се надају да ће се одржати у борби за вјеру и независност. На у заључном прегледу српске историје пише: „За Ивана Црнојевића доња Зета и већа страна Приморја допаде у туђе руке; а горња се Зета или Црна Гора још боље уједини и свагда бијаше преставница српске независности. Знатно је што је то допадао истој области, која негда бијаше језгра развијању српске државе и по том јој за дуго даваше владаоце бивши јој главни дио. Што је сва од самих брда, што је одвојена, и што јој околности спољашње бијаху але, с тога храброст народа њезина поста чудо“.

Ево како Мајков црта историјску улогу Зете и њене наследнице Црне Горе у историји српског народа, — што на његовом свјежем гробу напомињемо, да живље разбудимо осјећаје наше благодарности према таквом трудбенику на пољу прошлог живота српског, који је својим научним трудом за ваза обвезао цијело Српство.

Мајков је и каише своје силе посвећивао српскоме народу; особито последије нашег посљедњег несрећног рата подизао је свој моћни глас у обрану граница српског народа.

То је био један од највећих и најпостојаних српских пријатеља на дубокој убјеђена црпљеног са чистих извора науке.

За то ће и најдаља српска покољења благосиљати његову успомену.

Вјечна му памјат!

*) В. превод Мајковљеве Историје Бура Давидовић, Београд 1876, стр. 101 и 141.

(Књижевни оглас.) Године 1892 наштампао сам на Цетињу, у Држ Штампарији, књигу „Покушај за библиографију о Црној Гори.“ Од тада купио сам грађу за допуну исте књиге, и покупио сам по већу количину назива књига писаних или изашених о Црној Гори, или се споредно збора о њој.

Такође учинио сам поправке и на прво издање, те ће књига изићи и обрађенија, с тачке гледишта књижевне историје, и потпунија бројем дјела књижевних, писаних о Црној Гори.

Сад желим дати у штампу друго поправљено и умножено издање вишеречене књиге, а назив ће остати исти, пошто ни сад не могу рећи, да сам успио дјело довести до тога, да му дам назив „Библиографија о Црној Гори.“

Позивам моје пријатеље, а и све које би занимала оваква књига, да ми дођу у помоћ предплатом, како бих могао дати књигу у штампу.

Надам се да ћу књигу дати у штампу најдаље до 1 маја идуче 1903 године.

Ко би се желио предплатити нека се обрати подписатељу — Цијена је књиге 1 круна.

Улцињ, 20 октобра 1902.

Марко Драговић,
члан окр. суда.

(Књижевни оглас.) У нашој домовини Књажевци Црној Гори, муслиманска деца до 10 година обвезана су ићи у мејтеп, где уче вјеронауку на арапско-турском језику — са арапском азбуком. — Послије морају ићи у четворо-разредну основну школу да науче и српски читати и писати. Да би иста, док саврше основну школу и на свм језику по нешто о својој вјери научити могла; а особито због тога, који анаду српски читати, а не анаду арапско-турски ни слова смрчити — ја сам с помоћу Бога са мојим слабијим пером написао један скромни убеник са илустрацијом и дао му наслов: „Илми-Хал муслиманскоу децу основних школа.“

Убеник сам тај према разредима раздијелио у 4 раздијела, а у све ће имати око 5 табак.

Први раздио садржаће: Створење свијета. Како треба Бога вјеровати. Назив вјере. Основни вјере. О вјеровању. Курани Азими (Курани). Шерјат. Створење Адемова (Адам). Беца Адемова и Мухамед „Алеис-салам“.

Други раздио: Један је Бог. Абдест (ушњање). Гусул (Купање цијелог тијела). Езам (Позив за богомољство). Намаз (Клањање). Пост. Бајрам. Хаарети Адем. Хаарети Хавва (Ева). Пејгамбери и Мелаће (Анђели);

Трећи раздио: Имам-Ислам. Мезеб (Стаза од вјере) Реџати (врте) од Намаза. Дужности пунољетних Муслимана. Курбан (жертва). Хаарети Ибраим (Аврам). Мух Пејгамбер (Моје) Муса Пејгамбер (Мојсије) и Хаарети Иса (Исус);

Четврти раздио: Муслиманске жене. Зеџап (Милостива од 40—1). Фитро (једна врста милостије). Хаџилук. Догађаји пријед рођења Мухамедова. Рођење Мухамедова. Од рођења до Пејгамберства. Посланство Мухамеду. Идрет од Меке у Медину (Еџира) и Калифи (наступници Мухамедови).

На свршетку биће додатак у ком ће бити они чланци који су штампани преко овог листа под рубриком „Муслимани у Црној Гори“.

Са одобреном Н. Кр. Височанства Књаза Господара и Његове Високе просвјетне власти, пошто за њу нећу плаћати штампарију — цијена ће јој бити 25 нов. без поштарине, а брао ћу је Импала послати за штампу.

Ко би је желио имати нека се изводи пријавити или писати.

Бар, октобра 1902.

Хоса Караџаовићу.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

Цетиње, 1 новембра.

(Из митрополије) Сјутра у недјељу последије свете литургије у манастирској цркви биће парастос великом пријатељу српског народа блаженопочившем А. А. Мајкову.

(Из Дечана.) О. Арсеније, руски калуђер из Свете Горе, који је дошао из Старе Србије, гдје је обиао Високе Дечане и Пећку Патријаршију, овдје дана бивши се на Цетињу, и по њему знамо, да се дечански пугман повратио на своје мјесто у Високим Дечанима. О. Арсеније с Цетиња је пошао да посети Острог и Никшић, па ће се преко Берава повратити у Приврен.

— Пишу нам из Спужа, 25 октобра.

Манастир Белија надали се на једној малој раници испод планиноког ланца Кисовица и Копутице, а поврх стрмог засијека стијене Ратковице. — Поменути равница испред манастира, која је била обрасла густом шумом и покована прилама и водоточинама; — свесрдним заузимањем г. командира Милутина М. Вучинића и г. командира поца Радована Марковића, са два баталеона Пиперска, направили су неом украшену и обилату пјачу и то: у дужину више од 300 метара а у ширину више од 160 метара.

Манастир Белија постојао је још од прастара времена. Кад и од кога је подигнута била не зна се. Ово је саборна црква племена Пиперског, гдје се сваке године о Тројичину дне и о Малој Госпоји купи велики број народа са свих страна Црне Горе са богатим прилозима светоме Стевану.

Но, као што су побожни ктитори надмашивали један другог у улепшавању своих задужбина, тако и наш Игуман Доситије Кнежевич приложи овој светој обитељи врло лијепо нови иконостас.

При преносу истог иконостаса из Подгорице у манастир среди су га: капетан Никола Кнежевич и главари Црначки са 30 војника према Спужа под Стологлавом, одакле су га прихватили и пјевајући уз громки одек пушак дивје уре пута, са пратњама адравца извјели у манастир Белију. Израду поменутог иконостаса завршио је иконописац Василије Ђановски врло лијепо. На њему је натпис: „Во славу святих Тројице отца, и сина, и святаго духа: при благовјерном Государу и Књазу нашем Николау првому а сь благословенством Високопресвјатенейшаго Митрополита Митрофанја Бана, направи се иконостас сей, прилогом отца Доситија Кнежевича изъ Грађана игумена святих обители сей, вь лѣто господнѣ 1902.“ Осим тога наш добри и побожни игуман саградио је 1885 г. о свој трошку на 50 мет. далеко од манастира врло лијепо воду Госпојину на 7 чесма.

Што се тиче вѣшарства подигао је више врта и подврта воћак: као: лозе, мурве, јабуке, крушке, кајсије, шљиве и друге хилјадама.

Чим су рано у јутру забржала звона с манастира, врлио је народ са свакоје стране у цркву, гдје је наш добри игуман осветио водичу, којом је покропио храм и присутне у њему. — Посље освештања водиче позвали су главари црначки јабанце у чардак манастирског на ракију.

Затим је слиједио богати ручак, при ком је пало више одушевљених адравца, после којих се адравца заорило пјевањем, уз громки одек пушак и трајало је од 10 ура у јутру до 3 уре после подне, а тада су г. г. иконописац и остали јабанци кренули кућама — које су Црнци и главари црначки са честим адравцама пропратили на далеко од манастира.

Очевидац М. П. С.

— Пишу нам из Бара:

(† Капетан Филип Ђокић). У најјачој мушкој снази, у четрдесет деветој години свога живота, пошље дуго боловања, пресели се у вјечност 22 ов. мјесеца у Дубровнику капетан Ф. Ђокић.

Покојник се родио у богатој српској кући у Бару 1853. Он је био други син Мата Ђокина. Основне науке, учио је код ондашњих попова и у турским мејтепима, па у језуитском заводу у Скадру, и најпосље у јерменском институту у Трсту. Онда, као спреман и даровит младић, иде у Цариград гдје на француским грађевинама гвоздених путева добива добру службу, а по препоруци исте дирекције, буде примљен у турском министарству финансија у којему је био све док су Црногорци пријешли Суторман и опсјели Бар. Младој и врућој крви и патриотизму није могао одолети, остави службу — покита у домовину и стави се на расположењу војводи Врбичи. Овај видећи у њему способна и ваљана младића, примио га а при освојењу Улциња био је одликован крстом Даниловић и чином капетанским. Пошље рата био је при комисији за разграничавање са Турском, па при нашем министарству иностраних дјела био је постављен за секретара, одакле је по његовој жељи био премјештен на Пристан Барски, као помоћник капетанства лучког и у тој служби у Улцињу и на св. Николи као капетан провео је скоро педесет година. Г. 1896 због здравља поново је премјештен на Цетиње на расположење Државних Савјета, али због фамилијарних интереса, кроз године даде оставку и поје у пензију. Г. 1899 по његовој жељи поново је примљен на службу, за секретара управе Приморске нахије у Улцињу, у којој га служио и смрт ватче. Покојни Филип био је врло образован, осим српског, говорио је француски, италијански, грчки и турски језик, а понешто и немачки, арабански и енглески. Био је обдарен и тјелесном и душевном љепотом. Узр човјека: друштвеник и поштењак, моралан и у опште пун сваке врлине. Покојник остао је удовац од назад десет година на седморо нејаке дјеце које сад саме оставља; њима нека Бог надокнади његову очинску бригу, а теби наш драги Филип, царство небесно и лака ти српска земља у дичном Дубровнику а међу нама вјечна успомена.

(† Лујо де Серраљи). У Дубровнику прешао је у вјечност, у дубокој старости, Лујо де Серраљи, бивши консул италијански, отац садашњег италијанског консула у Дубровнику г. дра А. Серраљи, а њед по матери г. конта Луја Војиновића, отправника послова нашег министарства правосудја. Покојник је био народни посланик на сабору далматинскоме и члан земалског одбора, особа опште уважена не само у Дубровнику, него у свој Далмацији. Као члан аутономашке странке ваза се симпатично односно према Србима. Покој његовој племенитој души!

(Из управе вароши Цетиња.) Прошле и ове недеље било је странаца на Цетињу 253 и то: из Америке 3; Аустрије 112; Бугарске 1; Грчке 3; Италије 22; Инглеске 4; Србије 7; Русије 6; Турске 84; Немачке 9; Француске 2.

Телеграми Бечког „Нор. Бира“.

СОФИЈА, 26 окт. — Листови исгичу значај посјете румунског Краља, који ће бити дочекан радосно бугарским народом, који није заборавио, да је Краљ Карло војеном ослобођење Бугарске. Листови изражавају увјерење да ће Краљева посјета још више стиснути пријатељске односе између Бугарске и Румунске и бити почетак дугог периода срдачних односа између двије државе.

БАРЦЕЛОНА, 27 окт. — Особе уапшене потврђују престојећу побуну Карлиста. Преметачина се настанља по Карлистичким кућама.

ПЕКИН, 28 окт. — „Рајтер“ доноси да је побума у округу на југозападу провинције Чили. Бунтовници одбијају исплату индентитета влесилама. Послата је војска.

МАДРИД, 28 октобра. — „Империјал“ добива из Либоне, да су

неки одлични официри одлучили у име опћег добра учинити манифестацију војничку, да принуде полицију поступати супрвендијивје. Три генерала имала би увести иницијативу, да повозу камараде, да чине Краљу разумјети, да је немогуће удржати министарство.

СОФИЈА, 29 октобра. — Великом мноштво народа учинило је овацје пред станом Зончева. Говори се да ће три министра дати оставке. Оптужба против бивших министара Радославова, Иванчова, Тончева, и Тењева гласи, да су прејудиирали интересе државне. Оптужба за велеиздају напуштена је.

МАДРИД, 29 октобра. — Министарство је дало оставку.

РУШЧУК, 30 октобра. — Краљ румунски, праћен Стурцом и Брајаном стигао је последије подна на броду „Оријент“, дочекав Књазом Фердинандом, министрима, пресједником сабрања. Подрав је био срдчан. Војска је чинила шпалире до двора, гдје је Краљ примио дипломатско тијело. — У вечер је био велики објед.

КОПЕНГАГЕН, 30 октобра. — Велики Књаз руски Престолонаследник отпутовао је у Петроград, испраћен до станице Краљем и Цариком Матером.

МАДРИД, 30 октобра. — Краљ је овластио Сагасту да реорганизира нов кабинет без услова.

РУШЧУК, 31 окт. — На великом обједу у војничком клубу Књаз Фердинанд у адравци је са искреним задовољством поздравео посјету узвишеног Сусјед на земљишту бугарском. Присуство Краљева доказује пријатељске односе између двије државе. Увјерава да он и његова влада неће ништа пропустити у корист учвршћења добрих односа. Ова је посјета још значајнија о јубилеју 25 годишњице ослобођења, у ком је Краљ и румунска војска увела учешће пуно славе на бојишту између Дунава и Балкана. Ми Бугари хранићемо успомени тог признанца, пијемо у адравље Краљева и Краљичино, династије и среће Румунске. Краљ је одговорио захваљујући на срдачни и топли дочек Књажев, војске, народа и града Рушчука, чији напредак изавињање његово дивљење. Краљ је срећан што поводом прославе 25-годишњице ослобођења успомена рата служи интересу побољшања односа између два народа. Пије у адравље Књаза Фердинанда, Књагиње Матере, Књажевске дјеце. Одушевљено адлаудирање.

ПАРИЗ, 31 окт. — „Ехо Париз“ домоси интерви Михаилаовског, који је рекао, да македонски комитет располаже са 415.000 оружаних људи, који ће наставити борбу ове зиме. Македонци знаду да неће ништа постићи без помоћи Француске и Инглеске, чији је интерес, да потпомажу Јужне Словене против поплаве пангерманијама.

РУШЧУК, 31 окт. — Јутрос Краљ Карло и Књаз Фердинанд прегледали су редуте код Гривице и Шевне, гдје су ручали. Краљ је изадравео бугарској војсци и њеном шефу, споменувши какву је оставио Бугарску назад 25 година а какву ли данас налази. Књаз Фердинанд је одговорио адравцом румунској војсци и њеном шефу, споменувши да су Руси и Румуни пролијевали крв за хришћанство а ослобођење Бугарке. За тим су Краљ и Књаз отпутовали. Растанак је био срдчан.

БИОГРАД, 1 новембра. — Листови говоре да предстоји министарска криза. Живојин Прогић, уредник „Српске Заставе“ осуђен је на годину дана тамнице услед увреде Величанства.

СОФИЈА, 2 новембра. — У сабрању Данев је одложно сједнице. Кабинет је дао оставку.

БИОГРАД, 2 новембра. — Скупштина је отворена, али неће држати

сједнице више дана. Велимировић хоће да се извјести, да ли може рачунати на већину. Опстанак кабинета зависи од трајања коалиције умјерених радикала и напредњака.

ПЕТРОГРАД, 2 новембра. — „Руска телеграфска Агенција“ оповргава вијест иностраних листова о одласку психиатра Мершејевског у Ливадију.

ЦАРИГРАД, 2 новембра. — Султан је примио у сједницу Мауркордату и поклатио му Медијидију у бриљантима. Мауркордато је отпутовао у Атину.

МАДРИД, 2 новембра. — Сагаста је саставио нови кабинет.

Службене Објаве.

О Б Ј А В А

Ријешењем Књ. Окр. Суда, овим се износи на јавну продају 28 корјена маслина Ива и Мата Лојна из Бара, налазеће се у звању „Илдарин“, које су уцјењене круна 280; а границе од једне стране: Цано Сјутов, од друге: Мамо уста-Асов, од треће: Косто Дабановић, а од четврте: Коље Шестанић — сви маслинама.

Лицитација ће бити 10 новембра, 10 децембра 1902 и 10 јануара 1903 год. у канц. Окр. Суда од 2—4 сата по подне; с тога се позивају сви, који имају над истијема какво стварно или дуговинско право, да, уз кауцију од 10%, присуствују распродаји.

На прва два рока имаће се неће продати испод процијењене вриједности, већ на трећем, али никако испод $\frac{1}{2}$ процјене.

Бар, 16/X 1902.

Из канц. Округног Суда.
Р. 128 Бр. 315 2—2

О Б Ј А В А

Имаће једно рало земље у Доњој Паклешци Томаша Благова из Доње Мораче, процијењено круна 120, сагласно објави потписатог од 15 маја ов. год. број 218. није продато ни на једном од три рока који су сљедовали до 15 августа ове год. и били уведени у службеном листу. Те се данас поново продаја поменутог имања продужује на по године дана од данас, то јест од 15 августа ове год. па до 15 фебруара 1903 г. којег ће се дана држати јавна продаја поменутог имања на лицу мјеста код потписатог од 2—4 сата по подне, и тога ће се дана поменуто имање уступити понудиоцу највише цијене. Разумије се ни тада се неће уступити испод $\frac{1}{2}$ процијењене вриједности, него ако не буде купца уступиће се дужитељу за $\frac{1}{2}$ процијењене вриједности.

Број 394.

Доња Морача, 15 августа 1902 г.

Канц. судар Р. Раговић.
Р. 148 Бр. 316 1—1

О Б Ј А В А

Имаће $1\frac{1}{2}$ коса ливаде у Јасице, Мата Вукадинова из Доње Мораче, процијењено круна 220., сагласно објави потписатог од 23 маја ов. год., број 220. није продато ни на једном од три рока који су сљедовали до 23 августа исте год. и били уведени у службеном листу, те се данас поново, продаја поменутог имања продужује на по године дана, т. ј. од 23 августа ов. год. па до 23 фебруара 1903 год., којег ће се дана држати јавна продаја поменутог имања на Јасици код потписатог од 2—4 сата по подне, и тога ће се дана поменуто имање уступити понудиоцу највише цијене, разумије се, ни тада се неће уступити испод $\frac{1}{2}$ процијењене вриједности, него ако не буде купца, уступиће се дужитељу за $\frac{1}{2}$ процијењене вриједности.

Број 395.

Доња Морача, 23 августа 1902 г.

Канц. судар Ристо Раговић.
Р. 150 Бр. 317 1—1

О Б Ј А В А

Имаће $\frac{1}{4}$ и $\frac{1}{8}$ рала, и 6 носивјера горе, у Дубравице, Радошце Вукајлова из Доње Мораче, процијењено круна 70. Сагласно објави потписатог од 21 маја ов. год. бр. 221. није продато ни на једном од три рока који су сљедовали до 21 августа исте године и били уведени у службеном листу, те се данас поново продаја поменутог имања продужује на по године дана, од данас то јест од 21 августа ов. године па до 21 фебруара 1903 год. којег ће се дана, држати јавна продаја на лицу мјеста код потписатог од 2—4 сата по подне и тога ће се дана поменуто имање уступити понудиоцу највише цијене. Разумије се, ни тада се неће уступити испод $\frac{1}{2}$ процијењене вриједности, него ако не буде купца уступиће се дужитељу за $\frac{1}{2}$ процијењене вриједности.

Број 396.

Доња Морача, 21 авг. 1902 г.

Канц. судар Р. Раговић.
Р. 156 Бр. 318 1—1

О Б Ј А В А

Ријешењем Књ. Окр. Суда барског од 16/X — Број 400, овим се износи на јавну продају 2 косе ливаде Маре жене Ивана Медовића из Шушања, за намир њеног дуга, а налазеће се у барско поље, од којих једна од $\frac{1}{2}$ косе при „Тополици“, која граничи од једне стране: Забранско; од друге: Франо Уксановић; од треће: Буро и Стијепо Паладин — сви маслинама; а од четврте: поток; а уцјењена круна 150.

Друга од $1\frac{1}{2}$ косе, налази се под „ливаци“, која граничи од једне стране: Уско Загањор ораћником; од друге: Иван Јелић; од треће: Матија Бркан и Јаков Бонов — сви ливадама; а од четврте: јендек; а уцјењена круна 200.

Лицитација ће бити у канц. Окр. Суда и то: прва 15 новембра, друга 15 децембра 1902 а трећа 15 јануара 1903. г. од 2—4 часа послје подна; с тога се позивају сви, који би жељели речено купити, или имају над истијем какво стварно или дуговинско право, да уз кауцију од 10% присуствују распродаји.

На прва два рока имаће се неће продати испод процијењене вриједности, већ на трећем, али никако испод $\frac{1}{2}$ процјене.

Бар, 24/X — 1902. г.

Из канц. Окр. Суда.
Р. 206 Бр. 319 1—2

О Б Ј А В А

Ријешењем Књ. Окр. Суда барског, Број 304 — од 9/X. — 1902, овим се износи на јавну продају 13 корјена маслина и 1 корјен смокве Ивана Медовића из Шушања за намир нешто његовог дуга.

Речено се налази у звању „Бјелица“, а граничи од једне стране: Мусто Лако мица маслинама; од друге: поток; од треће: жена Матије Медовића маслинама; а од четврте: исти дужник ливадам. Ово је уцјењено круна 130.

Лицитација ће бити у канц. Окр. Суда и то: прва 15 новембра, друга 15 децембра 1902 г., а трећа 15 јануара 1903 г. од 2—4 часа по подне; с тога се позивају сви, који би жељели речено купити, или имају над истијем какво стварно или дуговинско право, да уз кауцију од 10% присуствују распродаји.

На прва два рока имаће се неће продати испод процијењене вриједности, већ на трећем, али никако испод $\frac{1}{2}$ процјене.

Бар, 24/X — 1902. г.

Из канц. Окр. Суда.
Р. 156 Бр. 320 1—2

О Б Ј А В А

Са овим се износи на јавну продају сва непокретна имовина пок. Радоја Роговића, за измир његових дугова, које оста дужан Управи Поште цетињске и другијема. Имовина се налази у Проговице, која се састоји из 3 комада: 1-во Дубоки до; одрилик 1 рало ораће земље првог нумера — при истома 1 листобер горе. Уцјењено је 1000 круна. Граничи се од истока сјевера и запада Васо Живков гором и земљом; од југа општ. комун. 2-го Кокотова долина, одрилик $\frac{1}{4}$ ораће земље и $\frac{1}{4}$ листобера горе. Уцјењено је 140 круна. Граничи се: од истока Васо Живков гором; од југа, запада, сјевера — општ. пут. 3-ће Крстове долине, одрилик $\frac{1}{8}$ и $\frac{1}{16}$ ораће земље и $\frac{1}{4}$ листобера горе; уцјењено је 90 круна. Граничи се: од истока, сјевера и запада Васо Живков гором, од југа општ. пут. Потписато имање процијењено је по закону јавних продаја непокретности.

Овим се позивају сви они који би жељели купит потписато имање као и они који имају прво прече купње у смислу чл. 55 имовин. закона, да се суду пријаве прије почетка продаје. Купцима се напомиње, да морају дат кауцију 10% у новцу, валози или сигура јемца.

Лицитираће се у дане: 10 новембра, 10 децембра ове год и 10 јануара 1903. На прва 2 рока неће се никоме уступит испод процијењене вриједности но тек на трећем року, али ни на трећем испод $\frac{1}{2}$ процијењене вриједности, на тај дан ко би жељео купит да се пријави потписатом Суду на лице мјеста у Проговице до на 2 уре по подне истог дана.

Број 179.

Љеш. Нахија, 11 октобра 1902 г.

Канц. Јоко С. Радновић.
Р. 260 Бр. 321 1—2

О Б Ј А В А

Према закону од 10 нов. 1900 год. који је издат о јавним продајама непокретности, износи се на јавну продају земља Веља Милићева Поповића т. ј. 2 косе ливаде и 1 рало ораће земље зване Петровића Луг. — Горње имање процијењено је зато одређена комисија, круна 200.

Поменуто земља продаваће се пред овим судом на 23 нов., 23 децембра ов. г. и 23 јануара 1903 год.

Ко би се на горње рокове са највишом цијеном пријавио уступиће му се подписата земља у влаштину само не испод

$\frac{1}{2}$ процјене. — Само понудиоц треба да при лицитацији положи 10% кауције у готовом новцу према процијењене вриједности. —

Број 129.

Лијева Ријека, 22 октобра 1902 год.

Канц. љевооречки Богдан Поповић.
Р. 1:8 Бр. 322 1—2

О Б Ј А В А

Према вакому од 10 новембра 1901 год. износи се на јавну продају земља Ђорђевије Лудина Поповића т. ј. рала 2 и 3 косе ливаде у Петровића дуг, за намир дуга Мулети Томову. Горњу земљу осудила је за то одређена комисија а вр. круна 540.

Поменуто земља продаваће се пред овим судом на 20 новембра, 20 децембра тек. год. и 20 јануара 1903 год. Ко би се на горње рокове са највишом цијеном појавио уступиће му се потписата земља у влаштину, само понудиоц треба да при лицитацији положи 10% кауције у готовини према процијени вриједности; само не испод $\frac{1}{2}$ процјене.

Број 124.

Лијева Ријека, 20 октобра 1902.

Канц. љевооречки Богдан Поповић.
Р. 116 Бр. 323 1—2

О Б Ј А В А

Са којом се износи на јавну продају кућа повемљуша Тока Николина Вујашковића за измир његовог дуга које га дугује Златани Беговић из Комана, која се налази у овој вароши, кућа је дугачка 6 м. а шири рока 9 мет. 75 цм. са пећи која је у њој сјештена са једном камаром која је дугачка 6 мет., под кровом куће налазе се 2 камаре, кухиња и магацин. Кућа има зграду своју, у којој се налази нужник, зграда има 66 $\square$ мет. Ова кућа граничи од истока кућом Љубице Дулетића, а од запада кућом Попа Велашевића, и налази се у правој линији пјаче.

Речена је кућа процијењена са ње правом круна 2100. Лицитирање држаће се у канцеларији Округног суда 30 новембра, 30 децембра и 30 јануара 1903 год. на 4 уре по подне, позивају се сви они који имају прече право купње, као и други који би је жељео купити.

На прве два рока неће се уступити никоме испод процијењене вриједности, него тек на трећем року, али не испод $\frac{1}{2}$ процијењене вриједности.

Број 896 и. п.

IV 1902 40.

Д-град, 24 октобра 1902.

Из канц. Окр. Суда.
Р. 180 Бр. 324 1—2

О Б Ј А В А

Са којом се износи од земља Милосаве Борове у Криваје на јавну продају орачице 1 рало и $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ за дугове Бошка Ђурашевића и Марка Бекчића, процијењено рало круна сто пелесет — износи круна 206 и 25 хелера.

Границе су од истока земља Илије Микојина и дјеце Буљана Микојина, од југа земља исте Милосаве, од запада пут, а од сјевера земља дјеце Буљана Микојина.

Позивају се сви који имају право прече купње међу близњиком, као и они, који желе купити да присуствују лицитацији и положе јемство 10% процијењене вриједности. Лицитација ће се држати 30 новембра, 30 децембра 1902. године и 30 јануара 1903. године у Ново Село, али се неће продати испод $\frac{1}{2}$ процијењене вриједности.

Број 73

Ново Село, 31 октобра 1902.

Канц. Вељо Томичини Перовић.
Р. 130 Бр. 325 1—2

Приватне Објаве.

ОБЈАВА.

Посље 30 тогодишње моје апотекарске јавне радње, тражим купца мојој апотеци на Цетињу, који би имао бити дипломисани на универзитету фармацевт магистар и који би уједно увео на себе, по споразуму са мојијем кредиторима, у Флорини, Тријесту, Вичу и у Чешкој, моје код њих дугове, свега на суму од 3000 фиорина а. вр. а у исто вријеме молим свакога, ко је мени што дужан у Црној Гори, да ми плати.

Треба да муштерија мојој апотеци знаде, да — на темељу при-

вилегије, мени дате Милошћу Владарском — право концесије на цетињску апотеку припада искључиво мени, те да „нико други нема права отворати апотеку на Цетињу ни динаментима трговати осим вас“ — (то јест мене), — као што то гласи у овој мени датој концесији.

На Луци-дан 1902 г.

Јово Дреч

кн. дворски апотекар.

Р. 130 Бр. 77 3—3

О Б Ј А В А

Овијем потписани даје на знање својим колегама, да је справан продати сопствену и добро уређену апотеку. Ко би је жељео купити, нека се обрати за подробности потписатом.

Подгорица, 24 окт. 1902 г.

Никола Сундечић

магистар фармације.

Р. 36 Бр. 79 2—6

ПРОДАЈЕМ

из слободне руке моју кућу и земљу. За вишу половину чекају. — Ко жељи купити нек ми се јави.

Никшић.

Власник Раде Павићевић.

Р. 22 Бр. 80 2—3

ПОЗИВ

Акционара Никшићске Штампарије, да изволе доћи на ванредну скупштину, у Недјељу 10 новембра у 1 сат по подне у Читаоницу, ради решења рачуна, наплаћивање дуга и опстанка штампарије.

Никшић.

Управа Анц. Ник. Штампарије.

Р. 68 Бр. 83 1—1



ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти нашега јединца сина: односно: брата, унука, брата-нића и сестрића

ЈОВАН А.

који се после тешке болести у навршеној години млађаног живота пресели у вјечност 21 овог — у дужност сматрамо заблагодарили усрдно господину дру Банцу на заузимању; господину Стеву Вујановићу шефу поштанско телеграфске штације подгоричке на укаваној ми доброты и честом похођењу болесника. —

Незаборављена хвала госпођи Христини Ст. Вујановић и госп. Илији Костићу пошт. телеграфском чиновнику који мртво тијело покојника из Подгорице до Д-града испратише и погребу присуствоваше. Свесрдна хвала г. свештеницима: Велашевићу и Павићевићу, господину капетану Току Ђурићу, као и грађанству вароши Д-града на предсметају до Ђурића и присуству при погребу.

Хвала овијема, који телеграфски и писмено саучествоваше у нашој жалости.

Д-град, 24/10 1902.

Ожалошћени:

Отац: Томо Павићевић пошт. телеграфски чиновник, мати: Макица, сестра: Даница, ђед: Саво, баба: Паве, стричеви: Павле, Симо, Воко и Милија, ујак: Воко Чутурица.

Р. 136 Бр. 84 1—1